

פורים של אומץ ויחד / דף למנחה

הלימוד מוקדש לזכרו של אמיר נעים

פתיחה למנחה

"כי אם החרש תחרישי – הכרעה של אומץ אזרחי"

/ יואל זילברמן

- קו הגבול הבריאי: איפה עובר אצלכם הקו בין "אומץ אזרחי" לבין שחיקה או הקרבה שאינה פועילה? אילו סיפני דרך יעזרו לכם לזהות את הגבול?
- מחיר ההיפנועות: זילברמן כותב שהמחיר של לא לפעול "עשוי להיות כבד לפרט ולכלל". ציינו דוגמה אישית/קהילתית שבה ראיתם את המחיר הזה – ומה היה יכול לשנות את התמונה.
- תפקיד היחיד בתוך כלל: כיצד משתנה תחושת האחריות כשהמבט עובר מ"אם אני לא אעשה – מישהו אחר יעשה" ל"אם אני אעשה – אעורר אחרים"? אילו פעולות קטנות יוצרות תהודה סביבכם?

"כונסת את העם" / עינט קרמר

- "לך כנוס" היום: אילו פעגלי כינוס זמינים לכם (שכונה, צוות, קהילה מקצועית, בית ספר)? מה החסם המרכזי לכינוס – ואיזה פתרון קטן יכול להסירו השבוע?
- גב קהילתי: מהו "הגב" שאתם צריכים כדי לפעול באומץ (אדם, צוות, ארגון, משאבים)? איך יוצרים חוזה עזרה הדדי ברור ופשוט יד גם לחלשים?
- שפחה כפנוע פעולה: כיצד אפשר להפוך את "משתה ושפחה/משלוח פנות/מתנות לאביונים" מפרויקט חד-פעמי להרגל קהילתי שמחזיק לאורך זמן? תנו דוגמה לפורמט שתשפחו לאמץ.

"נגיד את פולדתנו" / צוריאל אסף

- "שפה של אדפה: אילו דימויים בשיר ("מזמרה", "הסלט הבא", "זיעת עמל") משקפים תהליך של חוסן וצמיחה? מה הם מציינים אותנו לעשות בפועל?
- לומר פולדת במעשים: אם "להגיד פולדת" פירושו לספר זהות דרך עשייה, מהו מעשה אחד קבוע (שבועי/חודשי) שיכול להפוך לסיפור זהות קהילתי אצלכם?

ימי פורים מזמינים אותנו להביט בשלוש מתנות גדולות: אומץ אזרחי – היכולת לקום ולעשות כשקשה; יחד – היכולת להתכנס, להישען זה על זה ולפעול כקהילה; ושמחה – שאיננה מעטפת ריקה כי אם כוח מניע כביר שמניע מעשים טובים ומשיב כוח. בלימוד שלושה קולות משלימים:

1. יואל זילברמן מעמיד בפנינו את שאלת האומץ האזרחי דרך קריאת מרדכי לאסתר – האם כל אחד מאיתנו נכון לשאת חלק מן המעשה, או שהוא מסתכן בלאבד את דרכו אם יעמוד מן הצד.

2. עינט קרמר מזכירה שהאומץ הוא גם כינוס: "לך כנוס את כל היהודים" – אמון הדדי, גב קהילתי, ושמחה שמתרגמת לדאגה לאחר: משלוח מנות ומתנות לאביונים.

3. השיר המצורף מזמין אותנו "לומר את מולדתנו" במעשים קטנים ומוחשיים – מטפורת האדמה, הזיעה, והסלט ש"שלי. גם שלך." מדגישה עשייה שמניבה טוב משותף.

נעמיק בקולות הללו כדי לשאול: מהו האומץ המבקש להיוולד בנו השנה? מהו ה"יחד" שאנחנו בונים? ואיך השמחה שלנו הופכת לעשייה שמייצרת ערך נראה לעין – בבית, בקהילה, ובשדה.

אמיר מנצור נעים, קצין ביה"מ (רס"ן במיל) חבר כיתת הכוננות בקיבוץ ארז, בוגר תכנית המנהיגות במצפים של השומר החדש, (מצפה גלעד מחזור ה'). נפל ביום השבת השחורה במהלך קרב היתקלות עם המחבלים בכניסה לקיבוץ ארז, פגע בגופו את החדירה, הציל את הקיבוץ מכניסת המפגעים ומנע אסון כבד יותר. במותו הציל את חייהם של אנשים רבים. איש של לב וגיבור של אומץ אזרחי. יהי זכרו ברוך.

פורים של אומץ ויחד / דף לימוד

הלימוד מוקדש לזכרו של אמיר נעים

כונסת את העם // עינט קרמר

אסתר בחרה ללבוש מלכות, אבל היא לא הייתה לבד. היה לה אמון במרדכי, שדאג לה בשנות השבי. היא ידעה שכאשר תבקש "לך כנוס את כל היהודים" – הם יבואו. זה בעיניי המסר של המגילה: הכוח של גברים ונשים לפעול בתוך קושי מתמשך, מתוך ידיעה שיש להם גב – שהם חלק מעם שהוא גם משפחה. כמו שאמרה ללי דרעי כשנשאלה איך היא עוד פונה לריבונו של עולם אחרי שאיבדה את בנה: "אני אוהבת אותך, לא בגלל מה שעשה לי, אלא בגלל העם שהוא בחר". לאחר הניצחון, אסתר יוזמת "משחה" ושמחה, חגיגה שיוצרת את הכוח של ה"יחד", שמניע לפעולה משותפת ומוביל גם לשמחה משותפת. "משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים" – שמחה שנבנית מחיבורים, מדאגה לחלש, ומהידיעה שהאדם שחוגג איתך הוא גם זה שילחם לצידך ולמענך. אולי השמחה הזו תיצור מציאות שבה האור יגבר על החושך.

נגיד את מולדתנו //
צוראל אסף

אם לא נגיד את מולדתנו
היא תחקק לנו על המצח
להיות עם מתעורר משנת
זה טעם החלום ששכמעט
כבר נמר
בפי מי שבכפם
המזמרה שרה שיר חד ובהיר
ואת זעת עמלם רוות חממות הארץ,
מסמיק בן עדין עד שיבשיל
הסלט הבא שלי. גם שלך.

כי אם החרש תחרישי" –

הכרעה של אומץ אזרחי /
יואל זילברמן

"במגילת אסתר מופיע תיאור נוקב ביותר לאומץ אזרחי. אסתר חוששת לחייה, ובצדק, והיא משתפת בחשש זה את מרדכי. מרדכי מנסח באופן מדויק את מהות האומץ האזרחי: "אל תדמי בנפשך להמלט בית המלך מכל היהודים. כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות?" (ד13-14).

האומץ האזרחי מעמיד את היחיד בשאלה אחת פשוטה: האם אתה נכון לשאת חלק ממשא העשייה או מעדיף להסתכן בהליכה לאיבוד כיחיד? מבחינה כללית, מרדכי מאמין ב"נצח ישראל" ובתפיסה שאם אתה לא תעשה, יימצא אחר שיעשה, אבל המחיר של ההימנעות מפעולה עשוי להיות כבד לפרט ולכלל. ובכך חוזרת אליך השאלה ומתחדדת: האם אתה מסכים לשאת חלק ממשא העשייה ובכך לא ללכת לאיבוד?

שאלה זו מנסרת בכל חברה ובכל תקופה, והיא פונה אל היחיד, אל כל אחד מאיתנו. אך המערכה שאנו חווים נפתחה בתזכורת מטלטלת שהעניקו לנו רבים שלא נמלטו מהתמודדות אלא חתרו אל המערכה ואל המאמץ המשותף, תוך סיכון חייהם ובמטרה להציל רבים ולסייע. מסירותם ועוז רוחם של רבים, בחזית ובעורף, הם הד להכרעתה של אסתר במגילת הפורים ותזכורת לכולנו באשר למאמץ הפעולות שעוד לפנינו.